

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Н А К А З

11.11.2004

м. Київ

№531/857

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
29 листопада 2004 р.
за №1509/10108

Про затвердження Інструкції про організацію
підготовки офіцерів запасу з числа студентів
вищих навчальних закладів

З метою приведення нормативної бази у відповідність до Закону України "Про вищу освіту" (2984-14), удосконалення планування, організації та проведення підготовки офіцерів запасу з числа студентів вищих навчальних закладів

Н А К А З У Є М О:

1. Затвердити Інструкцію про організацію підготовки офіцерів запасу з числа студентів вищих навчальних закладів, що додається.
2. Контроль за виконанням наказу покласти на директора Департаменту кадрової політики та військової освіти Міністерства оборони України та директора Департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки України.
3. Наказ розіслати згідно з розрахунком розсилки.

Міністр оборони України
генерал армії України

О.І.Кузьмук

Міністр освіти і науки
України

В.Г.Кремень

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністра оборони України та
Міністерства освіти і науки України
11.11.2004 №531/857

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
29 листопада 2004 р.
за №1509/10108

ВИТЯГ ІЗ ІНСТРУКЦІЇ
про організацію підготовки офіцерів запасу з числа студентів вищих
навчальних закладів

1. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція визначає організацію, порядок планування та методику здійснення підготовки офіцерів запасу з числа студентів вищих навчальних закладів (крім студентів вищих медичних навчальних закладів).

Інструкцію розроблено на підставі вимог Законів України "Про загальний військовий обов'язок і військову службу", "Про вищу освіту", постанови Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 року №866 "Про військову підготовку студентів за програмою офіцерів запасу" (зі змінами та доповненнями) та Положення про військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства оборони України від 20 червня 2003 року №400/192, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 жовтня 2003 року за №978/8299.

1.2. До військової підготовки за програмою офіцерів запасу (далі - військова підготовка) залучаються студенти (денної форми навчання) вищих навчальних закладів (далі - студенти) відповідно до статті 11 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

1.2.1. Військову підготовку проходять громадяни, придатні до військової служби за станом здоров'я та моральними і діловими якостями, якщо їм на початок військової підготовки не виповнилося 25 років.

1.2.3. Військова підготовка студентів проводиться у військових навчальних підрозділах (військових інститутах, на факультетах та кафедрах військової підготовки) вищих навчальних закладів (далі - військові навчальні підрозділи) або у вищих військових навчальних закладах (далі - ВВНЗ).

Керівнику військового інституту в складі вищого навчального закладу (далі - ВНЗ) з питань організації підготовки офіцерів запасу з числа студентів ВНЗ надаються права керівника ВВНЗ. У разі відсутності у ВНЗ військового навчального підрозділу військова підготовка студентів може здійснюватися у ВВНЗ або у військових навчальних підрозділах інших ВНЗ на підставі договорів про військову підготовку студентів за програмою офіцерів запасу.

Взірцева форма договору між ВНЗ про організацію військової підготовки студентів за програмою офіцерів запасу наведена в додатку 1 до Інструкції.

1.3. Студенти проходять військову підготовку за рахунок коштів, які надходять від юридичних чи фізичних осіб як плата за послуги, пов'язані з навчанням (за контрактом).

1.4. Перелік ВНЗ, студенти яких проходять військову підготовку у відповідних військових навчальних підрозділах та ВВНЗ, військово-облікові спеціальності та чисельність студентів, які залучаються до військової підготовки за рахунок коштів державного бюджету та за рахунок інших джерел фінансування, визначаються спільним наказом Міністра оборони України та Міністра освіти і науки України, виходячи з потреб держави в мобілізаційних ресурсах та обсягів фінансування Збройних Сил України на вказані цілі.

1.4.2. Вартість військової підготовки студента складається з відшкодування витрат Міністерства оборони України на проведення військової підготовки (розраховується керівником військового навчального підрозділу та ВВНЗ і затверджується Міністерством оборони України в особі директора Департаменту кадрової політики та військової освіти Міністерства оборони України).

Крім того, за умови проведення військової підготовки студентів з використанням фондів ВНЗ відшкодування витрат ВНЗ для забезпечення проведення військової підготовки студентів визначається ректором ВНЗ.

1.5. Для організації та проведення військової підготовки студентів за рахунок коштів юридичних або фізичних осіб залучаються науково-педагогічні працівники, як правило, з числа офіцерів запасу, якими заміщуються посади з додаткового штатного розпису до штатного розпису військового навчального підрозділу (ВВНЗ).

2. Організація відбору студентів для проходження військової підготовки

2.1. Зарахування студентів для проходження військової підготовки здійснюється за результатами конкурсного відбору.

2.2. Проведення конкурсного відбору покладається на відбіркову комісію, яка за поданням керівника військового навчального підрозділу призначається наказом ректора ВНЗ (керівника ВВНЗ), що здійснює військову підготовку студентів, за три місяці до початку конкурсного відбору.

2.3. Відбіркова комісія призначається, як правило, з числа службових осіб військового навчального підрозділу (ВВНЗ) у такому складі:

- голова відбіркової комісії - керівник військового навчального підрозділу (один із заступників керівника ВВНЗ), у якому здійснюється військова підготовка студентів;
- заступник голови відбіркової комісії (за необхідності);
- секретар відбіркової комісії;
- підкомісія з оцінки рівня успішності навчання та допризовної підготовки;
- підкомісія з професійного психологічного відбору;
- підкомісія з оцінки рівня фізичної підготовки.

2.4. На відбіркову комісію покладається:

- визначення терміну приймання документів від студентів, які виявили бажання проходити військову підготовку, та їх розгляд;
- направлення на додаткове медичне обстеження студентів (за наявності обмежень за станом здоров'я на час подання документів);
- оцінка рівня успішності навчання студентів;
- організація професійного психологічного відбору студентів;
- оцінка засвоєння студентами програми допризовної підготовки;
- оцінка рівня фізичної підготовки студентів;
- складання списку студентів відповідно до їх рейтингу за результатами конкурсного відбору (окремо за кожною військово-обліковою спеціальністю);

розробка проекту наказу ректора ВНЗ (керівника ВВНЗ) про зарахування студентів для проходження військової підготовки.

2.5. Не пізніше ніж за два місяці до початку конкурсного відбору начальники військових навчальних підрозділів (керівники ВВНЗ) організують інформування студентів про терміни та порядок приймання заяв і проведення конкурсного відбору студентів для проходження військової підготовки.

2.6. Студенти, які виявили бажання проходити військову підготовку, подають заяву на ім'я декана факультету разом із ксерокопіями приписного свідоцтва та першої сторінки паспорта громадянина України.

Заява повинна містити такі відомості:

прізвище, ім'я та по батькові студента;

номер навчальної групи та назву факультету, на якому він навчається;

придатність до проходження військової служби за станом здоров'я (згідно із записом у приписному свідоцтві);

проходження строкової військової служби;

мотивацію студента щодо проходження військової підготовки та його зобов'язання про виконання вимог, що ставляться до студентів під час проходження військової підготовки.

2.7. Декан факультету організовує складання списку студентів факультету, які виявили бажання пройти військову підготовку, та подає його ректору ВНЗ на затвердження. До списку додаються заяви студентів про їх бажання пройти військову підготовку та узагальнені відомості про підсумки складання студентами екзаменів за попередні курси навчання.

Затверджені ректорами ВНЗ списки студентів, їх заяви та узагальнені відомості про підсумки складання студентами екзаменів за попередні курси навчання направляються для розгляду до відбіркової комісії ВНЗ (ВВНЗ), на базі якого здійснюється військова підготовка студентів згідно з спільним наказом Міністра оборони України та Міністра освіти і науки України.

2.8. Відбіркова комісія узагальнює отримані списки та розподіляє студентів на групи для участі в конкурсному відборі.

Розподіл студентів на групи здійснюється з урахуванням відповідності напряму і спеціальності підготовки у ВНЗ змісту військової підготовки за відповідною військово-обліковою спеціальністю.

Списки студентів кожної групи підписуються секретарем і затверджуються головою відбіркової комісії. Зазначені списки та розклад вступних випробувань доводяться до студентів не пізніше ніж за 2 тижні до початку конкурсного відбору.

2.9. Придатність студента до військової служби за станом здоров'я визначається на підставі рішення військово-лікарської комісії, що відображено в його приписному свідоцтві.

Результат визначення придатності студента до військової служби за станом здоров'я вказується у графі 8 Відомості проведення конкурсного відбору студентів для проходження військової підготовки (додаток 3 до Інструкції).

За наявності обмежень за станом здоров'я студент направляється на додатковий медичний огляд військово-лікарською комісією районного (міського) військового комісаріату за місцем його військового обліку.

Рішення стосовно студентів, які раніше були визнані не придатними або обмежено придатними до військової служби за станом здоров'я, можуть бути переглянуті військово-лікарськими комісіями районних (міських) військових

комісаріатів за місцем їх військового обліку до початку конкурсного відбору за направленням відбіркової комісії військового навчального підрозділу (ВВНЗ).

Оцінюючи стан здоров'я студентів, військово-лікарські комісії керуються вимогами Положення про військово-лікарську експертизу та медичний огляд у Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністра оборони України від 4 січня 1994 року №2, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29 липня 1994 року за №177/386 (із змінами та доповненнями).

2.10. Під час проходження конкурсного відбору студент повинен мати при собі паспорт громадянина України та приписне свідоцтво. Без наявності зазначених документів студент не допускається для проходження конкурсного відбору.

2.11. Рівень успішності навчання студента оцінюється у балах за підсумками складання ним іспитів у вищому навчальному закладі за семестри, які передують початку військової підготовки, та визначається як добуток від множення середнього бала за складені іспити на 100. Результат оцінки рівня успішності вказується у графі 3 Відомості проведення конкурсного відбору студентів для проходження військової підготовки (далі - Відомість).

2.12. Професійний психологічний відбір студентів для навчання за програмою офіцерів запасу здійснюється відповідно до вимог Інструкції про проведення військово-професійної орієнтації молоді та вступних випробувань у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України, затвердженої наказом Міністерства оборони України від 14 квітня 1998 року № 152 (зі змінами та доповненнями), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25 червня 1998 року за №398/2838.

Професійний психологічний відбір студентів здійснюється відповідними фахівцями військового навчального підрозділу (ВВНЗ).

Для кафедр військової підготовки ВНЗ, за клопотанням начальника кафедри, рішенням ректора ВНЗ до цієї роботи залучаються спеціалісти-психологи ВНЗ.

2.13. З метою визначення рівня знань з допризовної підготовки відбіркової комісії проводять тестування студентів, яке складається із 5 завдань у письмовій формі та з 5 завдань з практичного виконання нормативів (прийомів). Кількість балів за кожне завдання тестування складає 20 балів, максимальна кількість балів - 200. Студенти, які під час тестування набрали менше 50 % (менше 100 балів) від максимальної кількості балів, з числа кандидатів для проходження військової підготовки відраховуються. Результат вказується у графі 4 Відомості.

Перелік завдань розробляється у військовому навчальному підрозділі (ВВНЗ) і затверджується його керівником.

2.14. Перевірка рівня фізичної підготовленості кандидатів для проходження військової підготовки проводиться після їх медичного огляду.

Оцінка рівня їх фізичної підготовленості визначається за результатами практичного виконання фізичних вправ відповідно до вимог Настанови з фізичної підготовки у Збройних Силах України, затвердженої наказом Міністра оборони України від 5 листопада 1997 року №400. Усі вправи приймаються в один день. Для виконання фізичних вправ дається одна спроба. Повторне виконання фізичних вправ з метою підвищення оцінки рівня фізичної підготовленості кандидатів для проходження військової підготовки не дозволяється.

Рівень фізичної підготовленості кандидатів оцінюється як "залік" або "незалік". Результат цієї оцінки вказується у графі 5 Відомості. За умови отримання оцінки

"незалік" студент з числа кандидатів для проходження військової підготовки відраховується. Рішення відбіркової комісії щодо таких студентів оформляється окремим протоколом.

2.15. Сума балів, отримана студентом за результатами випробувань, з урахуванням результатів професійного психологічного відбору та медичного огляду, складає рейтинг студента і відображається у графі 6 Відомості.

У графу 9 Відомості на кожного студента з числа кандидатів для проходження військової підготовки заноситься один з таких висновків:

"рекомендувати до зарахування";

"не рекомендувати до зарахування".

За результатами конкурсного відбору за кожною військово-обліковою спеціальністю окремо складається рейтинговий список. Список затверджується на засіданні відбіркової комісії, про що складається відповідний протокол.

Відповідно до рейтингового списку відбіркова комісія розробляє проект наказу ректора ВНЗ (керівника ВВНЗ) про зарахування студентів для проходження військової підготовки.

Голова відбіркової комісії ознайомлює студентів з результатами конкурсного відбору (рейтинговим списком).

2.16. Зарахування студентів до навчання за програмою офіцерів запасу за рахунок коштів, які надходять від юридичних та фізичних осіб, здійснюється наказом ректора ВНЗ (керівника ВВНЗ) на підставі протоколу засідання відбіркової комісії.

2.18. Між студентами, які зараховані до навчання за програмою офіцерів запасу за кошти, що надходять від юридичних або фізичних осіб, та ректором ВНЗ (керівником ВВНЗ, військового інституту), на базі якого проводиться військова підготовка, протягом одного місяця укладається контракт про військову підготовку студента. Взірцева форма контракту про військову підготовку студента у військовому навчальному підрозділі ВНЗ (ВВНЗ) за програмою офіцера запасу наведена в додатку 4 до Інструкції.

Якщо студент відмовляється укласти контракт протягом зазначеного часу, його відраховують від проходження військової підготовки.

На вакантні місця можуть зараховуватися студенти згідно з рейтингом, якщо вони укладуть контракт у визначений термін.

2.19. Відомості проведення конкурсного відбору студентів для проходження військової підготовки, протоколи та затверджені списки зберігаються у військовому навчальному підрозділі (ВВНЗ) до завершення їх військової підготовки.

3. Організація військової підготовки студентів

3.1. Військова підготовка студентів організовується і проводиться згідно з вимогами Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 2 червня 1993 року №161, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 23 листопада 1993 року за №173, та цієї Інструкції.

Військова підготовка студентів включається до варіативних частин освітньо-професійних програм ВНЗ як самостійна навчальна дисципліна і складається з теоретичного і практичного курсів навчання, навчальних зборів (стажувань), які проводяться у військових частинах (на кораблях), ВВНЗ, навчальних центрах, на полігонах тощо (далі - війська).

3.1.1. На військову підготовку студентів у навчальних планах відводиться не менше **675** годин у *військовому навчальному підрозділі* (ВВНЗ), з них **450** годин - заняття під керівництвом викладача та **225** годин - самостійна підготовка.

Крім того, *на навчальний збір* (стажування) у військах відводиться не менше **184** годин, з них **144** години - заняття під керівництвом викладача та **40** годин - самостійна підготовка.

Навчальний збір (стажування) проводиться за рахунок часу, відведеного на канікулярну відпустку студентів.

3.3.2. Для вивчення окремих розділів програми військової підготовки студентів за всіма військово-обліковими спеціальностями відводиться навчального часу не менш ніж:

50 годин - на розділ "Загальновійськова підготовка";

24 години - на розділ "Методика роботи з гуманітарних питань";

162 години - на розділ "Тактична і тактико-спеціальна підготовка";

170 годин - на розділ "Військово-технічна і військово-спеціальна підготовка".

Крім того, за рахунок загального бюджету навчального часу не менше **18** годин відводиться на підготовку і складання випускного екзамену з військової підготовки.

Решта навчального часу розподіляється між зазначеними розділами військової підготовки студентів рішенням начальника військового навчального підрозділу (ВВНЗ).

3.4. Військова підготовка студентів, як правило, планується та проводиться один навчальний день на тиждень (методом "військового дня") протягом двох-трьох років навчання і завершується за рік до закінчення ВНЗ.

Планування військової підготовки студентів має забезпечити повне та якісне виконання і послідовність проходження програми військової підготовки, раціональне використання навчально-матеріальної бази військового навчального підрозділу (ВВНЗ) для навчання студентів.

3.6. Наказом керівника військового навчального підрозділу (ВВНЗ) з числа найбільш дисциплінованих студентів, які проходять військову підготовку, призначаються командири навчальних взводів (відділень), визначаються їх обов'язки, взаємовідносини з іншими студентами та особливості внутрішньої служби і внутрішнього порядку у військовому навчальному підрозділі (ВВНЗ).

3.7. Студенти, які проходять військову підготовку, відраховуються з військового навчального підрозділу (ВВНЗ) наказом ректора ВНЗ (керівника ВВНЗ) за поданням начальника військового навчального підрозділу за таких умов:

невиконання навчального плану;

відсутності на заняттях з військової підготовки (більше ніж 20 % годин навчальних занять, що заплановані в семестрі);

за власним бажанням;

ухилення, без поважної причини, від навчальних зборів (стажування) у військах;

порушення дисципліни та громадського порядку під час навчання у військовому навчальному підрозділі (ВВНЗ);

порушення умов контракту студентами (для тих, хто навчається за кошти юридичних та фізичних осіб).

Про відрахування студента відповідним органом ВНЗ (ВВНЗ) письмово повідомляється військовий комісаріат, де студенти перебувають на військовому обліку. При цьому, якщо студент проходив військову підготовку за кошти

юридичних та фізичних осіб, то раніше сплачені кошти за цю підготовку йому не повертаються.

Студенти, які відраховані з військового навчального підрозділу (ВВНЗ) за недисциплінованість або за неуспішність, до навчання за програмою офіцерів запасу не поновлюються.

3.8. Військова підготовка студентів здійснюється у таких **формах**:

навчальні заняття;

самостійна робота студентів;

практична підготовка (навчальні збори або стажування);

контрольні заходи.

3.8.1. **Основними видами навчальних занять у військових навчальних підрозділах (ВВНЗ), що здійснюють військову підготовку студентів, є**

лекції,

семінарські,

лабораторні,

практичні,

групові,

індивідуальні заняття та консультації,

групові вправи,

самостійні заняття під керівництвом викладача,

тактичні (тактико-спеціальні) заняття,

тактичні (тактико-спеціальні) навчання тощо.

Види навчальних занять визначаються програмою військової підготовки студентів.

4. Проведення навчальних зборів (стажування) студентів

4.1. Навчальний збір (стажування) студентів, які проходять військову підготовку, проводиться, як правило, у військових частинах (на кораблях). Навчальний збір (стажування) може бути організований у ВВНЗ за наявності в ньому відповідної польової бази для проведення практичного навчання.

4.2. Проведення навчального збору (стажування) студентів є завершальним етапом військової підготовки студентів.

4.3. На навчальному зборі (стажуванні) удосконалюються командирські та методичні навички студентів, що отримані ними під час засвоєння програми військової підготовки у військовому навчальному підрозділі (ВВНЗ), виконуються вправи зі стрільб, водіння військової техніки та вирішуються інші навчально-бойові завдання.

4.4. Призов і направлення студентів, які проходять військову підготовку, на навчальний збір (стажування) здійснюються військовими комісаріатами за списками, підготовленими військовими навчальними підрозділами (ВВНЗ).

Студенти, які подали перед відprawкою на навчальний збір (стажування) скарги на стан здоров'я (не пізніше як за місяць до початку зборів), направляються у військові комісаріати за місцем розташування військових навчальних підрозділів (ВВНЗ) для обстеження військово-лікарською комісією. Особи, які визнані комісією за станом здоров'я непридатними для проходження навчального збору (стажування), від збору (стажування) звільняються, випускні екзамени не складають і до офіцерського складу не атестуються.

4.6.2. *Начальником навчального збору (стажування) призначається один із заступників командира військової частини, на базі якої організовується і проводиться збір (стажування).*

4.6.3. У разі проведення навчального збору (стажування) у ВВНЗ начальником збору призначається *один із заступників керівника ВВНЗ.*

4.6.4. Начальник навчального збору (стажування) є прямим начальником для всього особового складу збору (стажування).

4.6.5. *Обов'язки командирів навчальних рот на зборах (стажуванні) виконують офіцери військової частини або науково-педагогічні працівники (військовослужбовці) військового навчального підрозділу (ВВНЗ).*

4.6.6. Студенти, які виконують обов'язки командирів навчальних взводів (відділень, обслуги, екіпажів), мають бути підготовлені заздалегідь у військовому навчальному підрозділі (ВВНЗ) до виконання обов'язків за цими посадами.

4.6.7. Офіцери, прапорщики (мічмани) і сержанти (старшини) військових частин та військового навчального підрозділу (ВВНЗ), які призначаються для проведення навчального збору (стажування) зі студентами, оголошуються у наказі по військовій частині (ВВНЗ) і на весь період збору (стажування) звільняються від виконання своїх службових обов'язків за штатними посадами.

4.6.8. Зміна службових осіб, які призначені для проведення навчального збору (стажування) зі студентами, дозволяється лише як виняток.

4.9. На період проходження навчального збору (стажування) на студентів поширюються всі права та обов'язки військовозобов'язаних згідно з чинним законодавством.

Студенти під час збору (стажування) іменуються курсантами, а ті з них, які пройшли раніше строкову військову службу в Збройних Силах України і мають військові звання, - за їх військовими званнями.

4.13. Студенти, які систематично або грубо порушують військову дисципліну та громадський порядок під час проходження навчального збору (стажування), наказом начальника навчального збору (стажування) усуваються від проходження збору (стажування) і направляються до навчального закладу. У цьому разі студентам проходження навчального збору (стажування) не зараховується, до складання випускних екзаменів з військової підготовки вони не допускаються і до офіцерського складу не атестуються.

4.14. Тривалість проведення навчального збору (стажування) становить 30 діб, з яких:

24 доби - на бойову, гуманітарну підготовку та на здавання випускного екзамену (якщо його проведення у військах передбачено програмою військової підготовки);

1 доба - на влаштування й організацію внутрішньої служби після прибуття до військової частини (ВВНЗ);

1 доба - на обслуговування і здавання озброєння, військової техніки та майна після завершення збору (стажування);

4 доби - вихідні дні.

4.15. Тривалість навчального тижня на навчальному зборі (стажуванні) становить 6 діб, навчального дня - 6 годин занять і 2 години самостійної підготовки, в передвихідні (передсвяткові) дні - 6 годин занять без проведення самостійної підготовки. Крім того, передбачається час на проведення роботи з гуманітарних питань, спортивно-масової роботи і час на обслуговування військової техніки та озброєння.

4.15.1. Під час проведення тактичних (тактико-спеціальних) навчань, бойових стрільб, занять з проведення регламентних робіт, водіння бойових машин тривалість навчального дня не регламентується.

4.15.2. У разі, якщо неможливе цільове виділення необхідної кількості бойової та іншої техніки, навчальний збір може проводитись з елементами стажування.

4.16. Під час навчального збору (стажування) за планом та під керівництвом начальника навчального збору (стажування) проводиться тактичне (тактико-спеціальне) навчання. Тактичне (тактико-спеціальне) навчання є завершальним етапом навчального збору (стажування).

4.18. Офіцери з числа науково-педагогічних працівників військових навчальних підрозділів (ВВНЗ), які готують офіцерів запасу з військово-облікової спеціальності аеромобільних військ, у період проходження навчального збору (стажування) у військах можуть виконувати стрибки з парашутом. До виконання стрибків з парашутом офіцери і студенти, які проходять навчальний збір (стажування), допускаються після проходження медичного огляду і відповідної підготовки, якщо це визначено програмою військової підготовки.

4.19. Під час збору (стажування) проводиться необхідна робота з підготовки студентів до складання Військової присяги.

4.19.1. Військову присягу студенти складають після проходження всієї програми навчального збору (стажування) в урочистих умовах згідно з порядком, установленим Статутом внутрішньої служби Збройних Сил України.

5. Контрольні заходи

5.1. Контрольні заходи включають *поточний та підсумковий контроль*.

5.1.1. **Поточний контроль** здійснюється під час проведення усіх видів навчальних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до цих занять. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються відповідною кафедрою (предметно-методичною комісією).

5.1.2. **Підсумковий контроль** проводиться з метою оцінки якості засвоєння програмного матеріалу за етапами підготовки та рівня підготовленості студента до виконання посадових обов'язків за відповідною військово-обліковою спеціальністю.

Підсумковий контроль включає *семестровий контроль та випускний екзамен*.

Військовий навчальний підрозділ (ВВНЗ) може використовувати модульну та інші форми підсумкового контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять з певного розділу програми військової підготовки і враховувати їх результати при виставленні підсумкової оцінки.

5.2. Підсумковий контроль здійснюється шляхом складання студентами заліків та екзаменів.

5.2.1. Заліки складаються до початку екзаменаційної сесії. Кількість заліків та екзаменів визначається програмою військової підготовки студентів. Для студентів, які навчаються за цією програмою, установлюється не більше двох заліків і двох екзаменів за весь період навчання з урахуванням випускного екзамену.

Екзамени проводяться згідно з розкладом, який доводиться до відома викладачів і студентів не пізніше як за місяць до початку сесії. Порядок і методика проведення заліків та екзаменів визначаються ВНЗ (ВВНЗ).

Студент вважається допущеним до семестрового контролю (семестрового екзамену, диференційованого заліку або заліку), якщо він виконав усі види навчальної роботи, передбачені програмою військової підготовки на семестр.

5.2.2. Студенти, які отримали незадовільну оцінку з екзамену (не склали залік), що передбачений програмою військової підготовки, до повторного складання екзамену (заліку) допускаються за рішенням керівника військового навчального підрозділу (ВВНЗ).

При цьому навчальна заборгованість повинна бути ліквідована до початку наступного семестру. Повторне складання екзамену (заліку), за умови отримання незадовільної оцінки (нескладання заліку), дозволяється не більше двох разів: перший раз - викладачу, другий - комісії, яка створюється за рішенням керівника військового навчального підрозділу (факультету ВВНЗ).

Студенти, які не з'явилися на екзамен (залік) без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

5.2.3. Студентам, які в установлені строки не склали екзамену і заліки, що передбачені програмою військової підготовки, з поважних причин (хвороба, сімейні обставини тощо), що підтверджується документально, за рішенням керівника військового навчального підрозділу (ВВНЗ) встановлюються індивідуальні строки їх складання.

5.3. Після проходження навчальних зборів студенти складають випускний екзамен, який проводиться у військовій частині (на кораблі) або у військовому навчальному підрозділі (ВВНЗ).

5.3.1. До складання випускного екзамену допускаються студенти, які пройшли курс військової підготовки у військовому навчальному підрозділі (ВВНЗ), передбачений програмою підготовки офіцерів запасу, та навчальний збір (стажування) у повному обсязі.

5.9. Після складання випускних екзаменів студенти, які пройшли повний курс військової підготовки та склали Військову присягу, атестуються до присвоєння первинного офіцерського звання.

5.10. Студентам, які пройшли повний курс військової підготовки за програмою офіцерів запасу, склали Військову присягу, склали встановлені екзамени й атестовані до офіцерського складу, після закінчення вищого навчального закладу наказом Міністра оборони України присвоюється відповідне первинне військове звання офіцера запасу.

5.11. Студенти, які не атестовані до офіцерського складу після закінчення курсу військової підготовки за програмою офіцерів запасу і не пройшли строкової військової служби, підлягають призову на строкову військову службу з урахуванням фаху, який вони отримали у вищому навчальному закладі, або за спорідненими військово-обліковими спеціальностями. Якщо студент проходив військову підготовку за кошти юридичних або фізичних осіб, то раніше сплачені кошти за надання освітніх послуг, пов'язаних з цією підготовкою, йому не повертаються.

Директор Департаменту кадрової
політики та військової освіти
Міністерства оборони України
А.С.КІРІЄНЯ

Директор департаменту вищої
освіти Міністерства освіти і науки
України
Я.Я.БОЛЮБАШ